

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Afdeling Griffie Commissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mevrouw Liselotte Nouse
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 14 maart 2022

Ons kenmerk : ACM/UIT/573336
Onderwerp : ACM/21/168435 Positionpaper ACM ten behoeve van rondetafelgesprek
'Verdienmodel agrarisch ondernemers' van donderdag 17 maart 2022

Geachte mevrouw Nouse,

Graag gaat de Autoriteit Consument & Markt (ACM) hierbij in op uw uitnodiging om een schriftelijke bijdrage in te brengen voor het rondetafelgesprek 'Verdienmodel agrarisch ondernemers' van donderdag 17 maart 2022.

In het kort

De ACM is een onafhankelijke toezichthouder die zich sterk maakt voor goed werkende markten voor mensen en bedrijven. De ACM ziet met dat doel toezicht op de naleving van:

- Europese en Nederlandse mededingingsregels;
- wetgeving op het gebied van consumentenbescherming en bepaalde andere oneerlijke handelspraktijken.¹

Daarnaast is de ACM een sectorspecifieke toezichthouder op het gebied van energie, telecommunicatie vervoer en post.

De ACM voert eveneens marktstudies uit op uiteenlopende onderwerpen.² Zo heeft bijvoorbeeld het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) de ACM verzocht een prijsmonitor uit te voeren gericht op reguliere (gangbare) en duurzame landbouwproductie. De aanleiding van deze monitor is enerzijds dat het ministerie van LNV verduurzaming van de agrarische sector en voedselketens wil stimuleren. Anderzijds zijn er zorgen over de positie van boeren en tuinders in de keten en belemmeringen voor verduurzaming die te maken hebben met de prijsvorming. De ACM heeft in 2020 en 2021 deze monitor opgeleverd.³ De ACM werkt momenteel aan de derde jaargang van deze monitor.

Rondetafelgesprek

Het doel en thema van dit rondetafelgesprek is om inzicht te bieden in de mogelijkheden die er zijn om te komen tot een goed verdienmodel in agrarische productieketens, met daarbij bijzondere aandacht voor het verdienmodel van agrarisch ondernemers.

¹ Waaronder de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen (Wet OHP). Deze Wet OHP beschermt sinds 1 november 2021 leveranciers en producenten van landbouw- en voedingsproducten tegen oneerlijke handelpraktijken van hun afnemers (zie de [website](#) van voor meer informatie).

² Zie hiervoor de [website](#) van de ACM.

³ Het betreft de [Agro-Nutri Monitor 2020: Monitor prijsvorming voedingsmiddelen en analyse belemmeringen voor verduurzaming](#) en de [Agro-Nutri monitor 2021: Monitor prijsvorming voedingsmiddelen en analyse belemmeringen voor verduurzaming](#). Zie ook de [aanbiedingsbrief aan minister van LNV Agro-Nutri monitor 2021](#).

Het rondetafelgesprek richt zich hierbij op vragen met betrekking tot (i) het instrumentarium, (ii) de rol van betrokken partijen en (iii) mogelijke knelpunten. Voor deze drie onderwerpen geeft de ACM in het hiernavolgende weer welke resultaten uit haar vorige Agro-Nutri monitor hiervoor relevant zijn.

Knelpunten

In haar Agro-Nutri Monitor 2021 constateert de ACM geen duidelijk marktfalen die de ontwikkeling naar een duurzame landbouw zou belemmeren. De kosten voor omschakeling naar duurzame productie voor boeren zijn substantieel maar niet onoverkomelijk. Voor de meeste producten worden de meerkosten van biologische productie vergoed door de meerprijs die producenten ontvangen.⁴ De grootste belemmering voor verdere verduurzaming is de geringe betalingsbereidheid van consumenten voor duurzame producten, zoals ook blijkt uit het onderzoek dat de ACM heeft laten verrichten onder consumenten in Nederland. De meeste consumenten willen geen hogere prijs betalen voor duurzame producten. Maar zelfs als zij hiertoe bereid zouden zijn, zal een significante vraagstijging naar duurzame producten in Nederland niet genoeg zijn. De Nederlandse landbouw is voor het grootste deel afhankelijk van de export, voor een verdere verduurzaming van de productie in Nederland is er dus ook meer vraag naar duurzame producten vanuit het buitenland nodig.

In de Agro-Nutri Monitor 2022 die de ACM in de tweede helft van dit jaar zal aanbieden aan de Minister van LNV, doet de ACM nader onderzoek naar de betalingsbereidheid van consumenten en de stimulering van de vraag naar duurzame landbouwproducten op de binnenlandse en buitenlandse markten.

Instrumenten en rol van betrokken partijen

De ACM heeft bij de Agro-Nutri Monitor 2021 mogelijke oplossingsrichtingen beschreven die kunnen worden ingezet om een verdere verduurzaming van de Nederlandse landbouw te realiseren. Om de binnenlandse vraag te stimuleren kan worden gedacht aan subsidies en BTW verlagingen om duurzaam geproduceerde producten goedkoper te maken. Verdere samenwerking tussen duurzaamheidskeurmerken kan het makkelijker maken voor producenten om ook in het buitenland een meerprijs voor deze producten te vragen bij consumenten die bereid zijn een meerprijs voor duurzame producten te betalen.

Het is onaannemelijk dat alleen vraagstimulerende maatregelen genoeg zijn om de ontwikkeling naar een duurzame landbouw in Nederland te bewerkstelligen. Daarnaast zullen ook productiebeperkende maatregelen nodig zijn zoals vrijwillige afspraken gericht op duurzame productie tussen boeren, de verhoging van wettelijke minimum duurzaamheidseisen, vrijwillige uitkoop van boeren die regulier produceren en niet kunnen omschakelen of, in het uiterste geval, onteigening van die boeren. Deze maatregelen hebben uiteraard ingrijpende gevolgen voor de sector die nader zullen moeten worden onderzocht.

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

mr. T.M. Snoep
bestuursvoorzitter

⁴ In de eerste monitor (2020) zijn de producten *uien, zuurkool, peren, tomaten, melk en varkensvlees* onderzocht. In de tweede monitor (2021) zijn twee landbouwproducten toegevoegd: *zuurkool* is vervangen door *spruitkool* en *tafel aardappelen* zijn toegevoegd.